

БНР

16.03.2023 г.

„През април повечето работещи пенсионери ще получат увеличение на пенсиите си“

Интервю с Любомира Язаджиева, директор на дирекция „Пенсии“ в НОИ, на журналиста Цветелина Стоянова

Цветелина Стоянова: Малко над 13 лв. беше достигнато средно увеличение през миналата година на пенсиите на работещите пенсионери. Можем ли да очакваме, че през тази година средната стойност би мръднала нагоре, при положение че все пак имаше увеличаване на минималната заплата, увеличаване на доходите, увеличаване на средния осигурителен доход.....

Любомира Язаджиева: Като имаме предвид увеличението и преизчисляването на пенсиите през миналата година от 1 юли, от 1 октомври, може да се очаква нарастване на този среден размер на увеличение на пенсиите, но пак искам да припомня, че за всяко лице това е строго индивидуално какъв размер ще бъде увеличението, като то зависи и от вида на пенсията (дали е за стаж и възраст или е за инвалидност), зависи и от продължителността на отработения стаж през предходната календарна година, зависи и дали лицето се е осигурявало на пълно работно време или на част от законово установеното работно време.

Цветелина Стоянова: Ако пенсионерът работи на половин работно време - на 4 часа, ако това са 12 месеца, вие ще му зачетете шест. Така ли е?

Любомира Язаджиева: Да. 12 месеца при осигуряване на 4 часа, при законово установено работно време от 8 часа, води до зачитане на 6 месеца осигурителен стаж.

Цветелина Стоянова: Кой са тези работещи пенсионери, които след това увеличаване няма да получат увеличение в изплащания размер на пенсията?

Любомира Язаджиева: Това са пенсионерите на минимален размер на пенсията. Знаете, преизчисляването се извършва на действителния размер на пенсията. Това, че той е бил приравнен на минимален размер до момента на преизчисляването, означава, че действителния размер е по-нисък. Ако при преизчисляването с допълнително положени стаж новият размер не надхвърли минималния праг, пенсионерът ще продължи да получава отново минималния размер на пенсията.

От 1 април 2023 г. не е предвидено повишаване на минималния размер на основната пенсия за стаж и възраст. Така че, няма да има промяна и тези лица, които остават на минимален размер, тъй като действителният им размер е по-нисък, ще продължат да получават същия размер от 467 лв. или съответния минимален размер за вида пенсия, която получават.

Цветелина Стоянова: Ние говорим за преизчисляване с натрупан осигурителен стаж, но знаем, че всички имат право да поискат и преизчисляване с осигурителен доход, освен със стаж. За кои хора обаче това е изгодно, за да подадат при вас документи? Какво е условието, за да е по-изгодно за тях, да не влязат в автоматичния механизъм, който прилагате, а да подадат заявление?

Любомира Язаджиева: На 1 април се преизчисляват трудовите пенсии само с допълнително положени стаж след пенсионирането. Ако лицето обаче получава сравнително високо възнаграждение като работещ пенсионер, имам предвид възнаграждение което надхвърля дохода, с който е отпусната пенсията

му, то има възможност да подаде заявление за преизчисляване на пенсията му, като в тези случаи преизчисляването се извършва, като се съобразява осигурителният доход, придобит след пенсионирането. Ако при това преизчисляване не е благоприятно да се вземе осигурителният доход на лицето, то се извършва само с допълнително положение осигурителен стаж след пенсионирането. В момента НОИ преизчислява малко над 77 хиляди пенсии по подадени от пенсионерите заявления за преизчисляване със стаж и доход, като следва да посочим, че преизчисляването за всяко от тези лица се извършва от първо число на месеца в годината, който следва датата на подаване на неговото заявление. Ако, например, лицето си е подало заявление за преизчисляване от февруари, всяка година от 1 март въз основа на това еднократно подадено заявление се извършва въпросното преизчисляване.

Цветелина Стоянова: Г-жо Язджиева, използвам случая да ви попитам и за инвалидните пенсии с удължено изплащане, както се наричат. Това са хората, които не успяват навреме да минат през ТЕЛК комисиите (разбира се, не по тяхна вина) и след последните поправки в Закона за хората с увреждания вие изплащате пенсиите им по списъци, които получавате от Министерството на здравеопазването. Кога ще имате пак плащане, за да ориентираме тези хора?

Любомира Язджиева: Важно е да отбележим, че първата вълна, ако мога така да я нарека, която мина, първата информация, която РЗИ трябваше да изпратят, тя се обобщава от Министерството на здравеопазването и в НОИ се получават списъци от министерството. Като начало, като прощаваща нова процедура, списъците бяха изпратени на 2-3 пъти и тази седмица приключваме и с изплащането вече и на последните списъци, които бяха получени за февруари месец и които ги изплащаме през март. По всички списъци от министерството от първата вълна, както я нарекох, които получихме, удължено е изплащането на над 5000 пенсии. Съгласно промените в законодателството, до 20 март трябва да получим следващите списъци, чието изплащане ще бъде в началото на месец април. Искане ми се да използвам случая, за да обърна внимание на вашите слушатели и наши клиенти за важноста на едно обстоятелство при прилагането на тези разпоредби.

Цветелина Стоянова: Да. Те са нови и всъщност не толкова популярни все още.

Любомира Язджиева: Така е. Беше въведена една стройна процедура, която за първи път предвижда последствия от забавянето в произнасянето на органите на медицинската експертиза. Въведен е 3-месечен срок, в който трябва да се извърши тази експертиза, и ако медицинските органи не успеят да се произнесат с ново експертно решение в този срок, последицата за лицата е, че служебно се удължава изплащането на пенсията по изтеклото вече експертно решение на ТЕЛК.

Важно е всички да знаят, че има едно ново условие и то е, че по-рано от 3 месеца преди да е изтекъл срока на тяхното редовно експертно решение, лицата трябва да си подадат заявление-декларация за редовно преосвидетелстване. Ако те просрочат този 3-месечен срок и по-късно подадат своето заявление-декларация за преосвидетелстване, забавянето ще е в самото лице и то не може да се възползва (дори и при забава на медицинската експертиза) от последиците, изразяващи се в удължаване в изплащането на пенсията.

Нека лицата да знаят, че трябва стриктно да изпълняват това свое задължение по-рано от 3 месеца преди изтичане на срока на тяхното експертно решение, да си подадат заявлението за преосвидетелстване. Ако след това вече има забавяне в медицинската експертиза, те ще ползват правата си по тези нови разпоредби. В основния си вариант разпоредбата ще започне да се прилага 4 месеца след влизането на закона в сила. Този

гратисен период от 4 месеца е между 29 януари, когато влезе в сила закона, и 29 май. По отношение на този 3-месечен срок, за който говорихме, в който лицата трябва да си подават заявленията – няма да се съблюдава спазването му в рамките на този гратисен период до края на май.

Цветелина Стоянова: Можем да кажем, че в момента в списъците, които се получават от Министерство на здравеопазването не са само хора, които са подали заявление-декларация 3 месеца преди изтичането на ТЕЛК решението, а всички, които са със забава.

Любомира Язджиева: Точно така. В момента се прилагат две преходни разпоредби от Закона за изменение и допълнение на Закона за хората с увреждания, като тези преходни разпоредби предвиждат или възстановяване на вече прекратени пенсии, ако лицето е подало заявление-декларация до влизането на този изменителен закон в сила. Другата преходна разпоредба предвижда, че се удължава изплащането в случай на забавяне на медицинската експертиза, като не се съблюдава заявлението-декларация дали е подадено 3 месеца преди изтичане на срока на експертното решение.